

Magia ogrodów

To temat wiodący egzaminu w części humanistycznej (dotyczącej języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie i sztuki), który 24. kwietnia 2007 pisali uczniowie trzecich klas gimnazjów w całej Polsce. Tak jak za część matematyczno – przyrodniczą mogli uzyskać maksymalnie 50 punktów, które będą przeliczane na punkty rekrutacyjne do szkół ponadgimnazjalnych. Egzamin rozpoczął się o godz. 9.00 i trwał 2 godziny (z wyjątkiem uczniów z dysleksją, którzy mogą pisać go godzinę dłużej). Testy sprawdzane są zewnętrzne przez powołane w OKE zespoły egzaminacyjne, skupiające egzaminatorów egzaminu gimnazjalnego.

Egzaminu gimnazjalnego właściwie nie można nie zdać. Wystarczy do niego podejść, aby uzyskać świadectwo ukończenia gimnazjum. Pisanie go jeszcze raz w przypadku, gdy uczeń napisał test słabo, jest niemożliwe. Jednak wynik egzaminu ma istotny wpływ na przyjęcie ucznia do szkoły ponadgimnazjalnej. Podczas rekrutacji bierze się także pod uwagę liczbę punktów uzyskanych za oceny końcowe (z wybranych przedmiotów) i za inne osiągnięcia zamieszczone na świadectwie ukończenia gimnazjum. Egzaminu gimnazjalnego nie piszą laureaci i finaliści olimpiad i konkursów przedmiotowych (wojewódzkich lub ponadwojewódzkich), którzy na tej podstawie są przyjmowani do szkół ponadgimnazjalnych.

Wokół tego tematu ogrodów został skonstruowany arkusz egzaminacyjny z zakresu przedmiotów humanistycznych. Zawierał on 20 zadań zamkniętych i 10 otwartych (w tym dwa rozszerzonej wypowiedzi). Zadania zamknięte dotyczyły trzech tekstów kultury: fragmentu artykułu Andrzeja Osęki *Magia ogrodów* (będącego wprowadzeniem do tematu – Osęka pisze w nim bowiem o celu tworzenia przez człowieka *obszarów przyrody uporządkowanej* oraz przedstawia krótką historię ogrodów – od wiszących babilońskich, przez średniowieczne próby odtworzenia planów raju, geometryczne ogrody francuskie, angielskie parki krajobrazowe do współczesnych ogródków użytkowych), książki Marka Boruckiego *W kręgu króla Stanisława* (wybrany fragment opowiada o stworzeniu z inicjatywy ostatniego polskiego monarchy parku w Łazienkach) oraz fotografii francuskiego ogrodu w Vaux-le-Vicomte. Zadania te obejmowały obszar standardów CZYTANIE I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY i sprawdzały m.in. czy uczeń umie trafnie podać znaczenia wyrazów, odczytywać sens fragmentów tekstu, rozpoznawać symbole, motywy, dostrzegać intencje autora tekstu i osoby w nim mówiącej, wyszukiwać informacje w tekście, wskazywać elementy kompozycji, zależności między występowaniem danego zjawiska i jego źródłami, dostrzegać i analizować konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury (np. historyczne, językoznawcze). Podanych wyżej tekstów dotyczyło również jedno zadanie otwarte z tego obszaru (21.) – umiejętnie łączyło ono wypowiedź pisaną z tekstem ikonograficznym (z tego pierwszego należało wypisać fragment, który mógłby być opisem fotografii).

Kolejny tekst, *Pejzaż* Kazimierza Iłakowiczówny, posłużył przede wszystkim do stworzenia zadań obejmujących obszar standardów TWORZENIE WŁASNEGO TEKSTU. Sprawdzały one m.in. umiejętność trafnego posługiwania się pojęciami z poetyki, wyrazami o różnym zabarwieniu emocjonalnym (trzeba było odszukać w tekście zgrubienia, dopisać do nich formy neutralne, następnie stworzyć zdrobnienia tych form), uzasadnianiu podanego stwierdzenia (należało podać argument uzasadniający, że przedstawiony w wierszu pejzaż ma charakter fantastyczny).

Zadania rozszerzonej odpowiedzi sprawdzały umiejętność tworzenia tekstu użytkowego (tu: zredagowanie zaproszenia na otwarcie wystawy *Ogrody w malarstwie XIX wieku*) oraz rozprawki (tu: należało, posługując się przykładami z literatury lub sztuki, uzasadnić stwierdzenie - *Świat pozbawiony piękna ogrodów byłby uboższy*).

W ocenie gimnazjalistów egzamin był łatwy czy trudny? Zamieszczona poniżej wypowiedź Łukasza (spisana z forum na jednym z portali internetowych) jest typowa dla ocen tegorocznych trzecioklasistów:

Zadania zamknięte były dość łatwe, z zadań otwartych rozprawka była najtrudniejsza, ze względu na temat. Trochę trudny, bo nie wiadomo, jakie przykłady podać, ale mam nadzieję, że jakieś punkty uda mi się zdobyć 😊 Napisanie zaproszenia to banalne zadanie – mieliśmy w szkole dużo tego typu ćwiczeń.¹

Oczywiście przemyślni gimnazjaliści poradzili sobie z problemem wskazanym przez Łukasza. Można było wszak wykorzystać wyłącznie przykłady zawarte w arkuszu. Tym razem bowiem dłuższa praca pisemna nie sprawdzała czytania, znajomości różnych tekstów kultury, a raczej inteligencję i umiejętność konstruowania paranaukowej formy wypowiedzi (a więc analizowania, porządkowania, systematyzowania, a przede wszystkim argumentowania).

(AB)

¹ Zapis tego postu internauty został dostosowany do reguł wypowiedzi pisemnej.